Euroopa Parlament
2014-2019

Istungidokument

B8-0153/2016

27.1.2016

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

humanitaarolukorra kohta Jeemenis
(2016/2515(RSP))

Marietje Schaake, Petras Auštrevičius, Dita Charanzová, Gérard Deprez, Filiz Hyusmenova, Ivan Jakovčić, Petr Ježek, Ilhan Kyuchyuk, Javier Nart, Norica Nicolai, Urmas Paet, Jozo Radoš, Jasenko Selimovic, Pavel Telička, Ivo Vajgl, Johannes Cornelis van Baalen, Hilde Vautmans
fraktsiooni ALDE nimel

B8-0153/2016

Euroopa Parlamendi resolutsioon humanitaarolukorra kohta Jeemenis (2016/2515(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Jeemeni kohta, eriti 9. juuli 2015. aasta resolutsiooni olukorra kohta Jeemenis[1],

– võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Federica Mogherini ning humanitaarabi ja kriisiohjamise voliniku Christos Stylianidese 10. jaanuari 2016. aasta ühisavaldust rünnaku kohta organisatsiooni Piirideta Arstid tervisekeskuse vastu Jeemenis,

– võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 15. detsembri 2015. aasta avaldust ÜRO vahendatavate Jeemeni-teemaliste kõneluste jätkamise kohta ning asepresidendi ja kõrge esindaja Federica Mogherini ning humanitaarabi ja kriisiohjamise voliniku Christos Stylianidese 2. oktoobri 2015. aasta ühisavaldust Jeemeni kohta,

– võttes arvesse välisasjade nõukogu järeldusi Jeemeni kohta, eriti 20. aprilli 2015. aasta järeldusi,

– võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone Jeemeni kohta, eriti resolutsioone 2216 (2015), 2201 (2015) ja 2140 (2014),

– võttes arvesse ÜRO peasekretäri pressiesindaja 10. jaanuari 2016. aasta ja 8. jaanuari 2016. aasta avaldusi Jeemeni kohta,

– võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,

A. arvestades, et Jeemenis valitsev dramaatiline humanitaarolukord, mille põhjus on Saudi Araabia juhitav sõjaline sekkumine, sealhulgas kobarpommide kasutamine, ning riigi elanikkonda mõjutavad jätkuvad poliitilised, julgeoleku-, majandus- ja humanitaarprobleemid on tekitanud piirkonnas tõsiseid tagajärgi ning ähvardavad rahvusvahelist rahu ja julgeolekut; arvestades, et praeguse sõjategevuse ägenemise esimesteks ohvriteks on Jeemeni tsiviilelanikud, kes elavad juba niigi rasketes tingimustes;

B. arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku pressiesindaja teatel on alates Saudi Araabia juhitava sekkumise algusest 2015. aasta märtsi lõpus langenud ohvriks 8 119 tsiviilelanikku: 2 795 on hukkunud ja 5 324 saanud haavata; arvestades, et ohvrite seas on sadu naisi ja lapsi; arvestades, et erinevate sõjaliste rühmituste vahel toimuva võitluse, pommitamise ja esmatähtsate teenuste osutamise katkemise humanitaarmõju tsiviilelanikkonnale on saavutamas murettekitavaid mõõtmeid;

C. arvestades, et ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo (OCHA) andmetel on konflikt muutnud riigisisesteks põgenikeks enam kui 2,51 miljonit jeemenlast;

[1] Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0270.

arvestades, et 21,1 miljonit inimest, st 80 % elanikkonnast vajab mingil kujul humanitaarkaitset või -abi; arvestades, et enam kui 2,2 miljonit last kannatab alatoitluse all või elab alatoitluse ohus ja ligikaudu 14,4 miljonit inimest on praegu toiduga kindlustamata;

D. arvestades, et on mitmeid teateid selle kohta, et õhurünnakud on tabanud tsiviilsihtmärke, sealhulgas haiglaid, koole, turge, viljahoidlaid, sadamaid ja põgenikelaagrit, ning kahjustanud abi kättetoimetamiseks olulist taristut ja suurendanud veelgi tõsist toidu- ja kütusenappust riigis; arvestades, et 10. jaanuaril 2016 pommitati organisatsiooni Piirideta Arstid toetatavat haiglat Põhja-Jeemenis ning selle tulemusel hukkus vähemalt viis inimest, kümmekond inimest, nende hulgas Piirideta Arstide töötajad, sai haavata ning meditsiinirajatised said raskeid kahjustusi; arvestades, et see on kõige hiljutisem terviserajatiste vastu suunatud rünnakute seerias;

E. arvestades, et mereblokaad takistab elutähtsa humanitaarabi jõudmist tsiviilelanikeni, kes vajavad kiiresti toitu, vett ja ravimeid; arvestades, et ÜRO allikate põhjal pääseb ainult 15 % kriisieelse impordi mahust riiki, mille toiduvarustus sõltub 90 % impordist; arvestades, et Maailma Toiduprogrammi liigutuse kohaselt on Jeemeni 22 provintsist 10 toiduga kindlustatuse osas hädaolukorras ehk üks samm näljahädast allpool;

F. arvestades, et mereblokaad peatab tavaliselt ka bensiini, diislikütust ja kütteõli vedavad tankerid ning see halvab riigi elektrivarustust ja sunnib massiliselt sulgema haiglaid ja koole; arvestades, et kõige pakilisem probleem on see, et blokaadi tõttu ei tööta enam veepumbad;

G. arvestades, et Oxfami andmetel on sõjategevuse ja embargo tagajärjel jäänud alates 2015. aasta märtsist puhta vee varustuseta 3 miljonit jeemenlast, mis tähendab, et kokku puudub 16 miljonil inimesel ehk ligi kahel kolmandikul elanikkonnast juurdepääs joogiveele või kanalisatsioonile, ning sellel on kohutavad tagajärjed haiguste, sealhulgas koolera ja denguepalaviku leviku osas;

H. arvestades, et organisatsiooni Save the Children andmetel on riigi 22 kubernerkonnast vähemalt 18-s haiglad sõjategevuse või kütusenappuse tõttu suletud või on sõjategevus või kütusenappus haiglaid tugevalt mõjutanud; arvestades, et eelkõige on suletud 153 tervisekeskust, mis varem varustasid toiduga enam kui 450 000 riskirühma last, ja 158 polikliinikut, mille ülesanne oli osutada põhilisi tervishoiuteenuseid ligi poolele miljonile nooremale kui viieaastasele lapsele;

I. arvestades, et UNICEFi andmetel on Jeemenis valitsev konflikt mõjutanud tugevalt ka laste juurdepääsu haridusele, kuna haridustee on seiskunud ligi 2 miljoni lapse jaoks 3 584 kooli ehk iga neljanda kooli sulgemise tõttu; arvestades, et nendest koolidest 860 on saanud kahjustada või on varjupaigaks põgenikele;

J. arvestades, et 15. detsembril 2015 kuulutati välja üleriigiline relvarahu, mida on alates sellest laialdaselt rikutud, ning arvestades, et 2015. aasta detsembri keskel Šveitsis sõdivate poolte peetud rahukõnelused ei toonud suuremat läbimurret konflikti lõpetamise suunas; arvestades, et ÜRO juhitavad rahukõnelused ÜRO Jeemeni-saadiku Ismail Ould Šeik Ahmedi egiidi all, mis pidid kava kohaselt jätkuma 14. jaanuaril 2016, on keset jätkuvat vägivalda ajutiselt edasi lükatud;

K. arvestades, et relvarahu alalhoidmine on sobiv vastus, et vältida edasisi tsiviilohvreid ja kriitilise tsiviiltaristu hävitamist; arvestades, et see pakub ka võimalust täielikult tagada juurdepääs hädaabile, et rahuldada Jeemeni elanike enneolematult suured vajadused;

L. arvestades, et 2015. aasta aprillis lubas Saudi Araabia rahastada täies ulatuses 274 miljoni USA dollari suurust ÜRO hädaolukorra humanitaarfondi Jeemeni jaoks, kuid seni ei ole raha ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroole üle kantud; arvestades, et 2015. aasta juunis esitas ÜRO abipalve 1,6 miljardi USA dollari saamiseks, et abistada 11,7 miljonit inimest, aga oli 18. novembriks 2015 saanud kogu vajaminevast summast ainult 43 %;

M. arvestades, et 2015. aastal andis EL 12 miljonit eurot täiendavat humanitaarabi Jeemeni kriisi jaoks ja selleks, et aidata leevendada kriisi mõju Aafrika Sarvele; arvestades, et EL annab kuni 2 miljonit eurot Jeemenisse suubuvate kaubalaevade jaoks ÜRO kontrollimehhanismi (UNVIM) loomiseks ning lihtsustab seeläbi kaupade ja humanitaarabi takistamatut jõudmist Jeemenisse;

1. väljendab sügavat muret Jeemenis valitseva humanitaarolukorra murettekitava halvenemise pärast, mida iseloomustab laialdane toiduga kindlustamatus ja raske alatoitlus, valimatud rünnakud tsiviilelanike ning meditsiini- ja abitöötajate vastu ning tsiviil- ja meditsiinitaristu hävitamine, mis on tingitud õhurünnakute, maapealse sõjategevuse ja mürsurünnakute ägenemisest, hoolimata korduvatest nõudmistest sõjategevus lõpetada; kinnitab veel kord oma pühendumist Jeemeni ja Jeemeni rahva jätkuvale toetamisele;

2. rõhutab vajadust koordineerida humanitaartegevust ÜRO juhtimise all ning kutsub kõiki riike tungivalt üles tegelema humanitaarabivajadustega; nõuab tungivalt, et kõik osalised lubaksid riiki tuua ja kätte toimetada kiiresti vajatavat toitu, ravimeid, kütust ja muud vajalikku abi ÜRO ja rahvusvaheliste humanitaarorganisatsioonide kanalite kaudu, et rahuldada kriisist mõjutatud tsiviilelanike kiired vajadused, kooskõlas erapooletuse, neutraalsuse ja sõltumatuse põhimõtetega; tuletab meelde, et seetõttu on äärmiselt tähtis veelgi hõlbustada kaubalaevade pääsu Jeemenisse;

3. kutsub kõiki konfliktiosalisi üles lubama humanitaartöötajatel ja hädaabil jõuda piirangute ja takistusteta Jeemeni elanikkonnani, kes vajab tungivalt elutähtsat abi, ning sellest tulenevalt nõuab humanitaarvaherahu, et elupäästev abi saaks jõuda kiiresti Jeemeni rahvani;

4. kordab üleskutset kõigile osalistele järgida rahvusvahelist humanitaarõigust ja rahvusvahelist inimõigustealast õigust, et tagada tsiviilelanike kaitse ja hoiduda võtmast otseseks sihtmärgiks tsiviiltaristut, eriti meditsiinirajatisi ja veesüsteeme, ning hoiduda kasutamast tsiviilhooneid sõjalisel otstarbel;

5. tuletab kõigile osalistele meelde, et haiglad ja meditsiinitöötajad on sõnaselgelt kaitstud rahvusvahelise humanitaarõiguse kohaselt ning tsiviilelanike ja tsiviiltaristu tahtlik sihtmärgiks võtmine on sõjakuritegu; rõhutab, kui oluline on parandada abitöötajate turvalisust, et nad saaksid rünnakutele tulemuslikumalt reageerida; nõuab, et erapooletult ja sõltumatult uuritaks kõiki rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse väidetavaid rikkumisi, sealhulgas hiljutisi rünnakuid humanitaartaristu ja -töötajate vastu; palub asepresidendil ja kõrgel esindajal käivitada

algatus kehtestada Saudi Araabia suhtes Euroopa relvaembargo, arvestades mainitud väidete tõsist olemust ja asjaolu, et jätkuv relvamüük vastab nõukogu 8. detsembri 2008. aasta seisukoha 2008/944/ÜVJP teisele, neljandale ja kuuendale kriteeriumile;

6. nõuab, et EL ja liikmesriigid suurendaksid rahalist toetust Jeemeni humanitaarreageerimiskavale, et täita 2016. aasta rahastamisvajadused; nõuab, et EL avaldaks kõikidele toetajatele survet, et nad täidaksid kiiresti oma lubadused ja kohustused;

7. tuletab asepresidendile ja kõrgele esindajale ning liikmesriikidele meelde, et nad koguksid kiiresti ÜROs toetust rahvusvahelisele kavale Jeemeni veevarustuse kindlustamiseks, kuna see võib osutuda oluliseks sammuks võimaliku rahuprotsessi edukal lõpuleviimisel ja tekitada väljavaate, et elanikkond suudab parandada põllumajandust, end ise toita ja riigi uuesti üles ehitada;

8. rõhutab, et konfliktil saab olla vaid poliitiline, kaasav ja läbirääkimistel põhinev lahendus; nõuab, et kõik osapooled osaleksid heas usus võimalikult kiiresti ÜRO juhitavate rahukõneluste uues voorus; toetab ÜRO erisaadiku Ismail Ould Šeik Ahmedi visasid püüdlusi pidada ÜRO vahendatavaid rahukõnelusi Jeemeni teemal vastavalt Pärsia lahe koostöönõukogu algatusele, riigisisese dialoogikonverentsi tulemustele ja asjaomastele ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidele, eriti resolutsioonidele 2140 ja 2216;

9. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, Pärsia lahe koostöönõukogu peasekretärile, Araabia Liiga peasekretärile ja Jeemeni valitsusele.